

Sygn. akt I PK 79/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M. F.

przeciwko [...] "P." Spółce z o.o. w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt VII Pa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 120 (sto
dwadzieścia) złotych tytułem kosztów pomocy prawnej w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 18 września 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez stronę pozwaną [...] „P.” Spółkę z o.o. w K. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 4 kwietnia 2014 r., którym Sąd ten zasądził od strony pozwanej [...] „P.” Spółki z o.o. w K. na rzecz powódki M. F. kwotę 15.420 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika; oddalił powództwo o przywrócenie do pracy; zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; nakazał

ściągnąć od strony pozwanej [...] „P.” Spółki z o.o. w K. na rzecz na rzecz Skarbu Państwa do kasy Sądu Rejonowego w K. kwotę 771 zł tytułem opłaty od pozwu, której powódka nie miała obowiązku uiścić oraz nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 5.140 zł.

Strona pozwana [...] „P.” Spółka z o.o. w K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 września 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że strona pozwana w zaistniałych okolicznościach faktycznych sprawy rozwiązała z powódką umowę o pracę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, tj. w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., a Sąd drugiej instancji, w ślad za Sądem pierwszej instancji, dokonał błędnej wykładni wspomnianego przepisu i w sposób nieuzasadniony zastosował art. 58 k.p. w związku z art. 56 § 1 k.p., oddalając apelację strony pozwanej w całości, w sytuacji w której powódka obiektywnie i w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego w sposób oczywisty dopuściła się ciężkich naruszeń podstawowych obowiązków pracowniczych, co stanowi rażące naruszenie treści tego przepisu. Zdaniem skarżącej, oczywiste jest bowiem, iż bliżej nieokreślona pod względem czasu trwania nieusprawiedliwiona nieobecność pracownika zajmującego tak kluczowe stanowiska, jak prokurent Spółki, główna księgowa i kadrowa - i to w szczególności w okresie przygotowywania sprawozdań - co najmniej naraża interes pracodawcy na szkodę majątkową, dezorganizację pracy i godzi w porządek i dyscyplinę pracy. W ocenie skarżącej, fakt ten jest zaś obiektywny i jego ocena dokonana przez pracodawcę znajduje oparcie w zasadach doświadczenia życiowego, jest zgodna z zasadami logiki, jak również nie mógł zostać oceniono inaczej, aniżeli jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych uzasadniające rozwiązanie umowy w trybie przepisu art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w realiach niniejszej sprawy. Oceny tej nie może zmieniać okoliczność, czy inni pracownicy przestrzegali Regulaminu Pracy oraz czy były w stosunku do nich wyciągane z tej przyczyny jakiekolwiek konsekwencje.

W ocenie skarżącej, kwestię sporną w sprawie nadal stanowią też pozostałe zarzucane powódce naruszenia obowiązków pracowniczych polegające na

niestarannym wykonywaniu obowiązków księgowej, lekceważącym i niełojalnym zachowaniu się wobec przełożonego, znieważeniu przełożonego, czy wreszcie niezwróceniu mienia Spółki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy też przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN

157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, ocena wniosku skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz uzasadnienia tego wniosku wskazuje, że wniosek ten nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Wypada bowiem podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 k.p. jako nadzwyczajny sposób rozwiązania stosunku pracy powinno być stosowane przez pracodawcę wyjątkowo i z dużą ostrożnością. Musi być ono zatem uzasadnione szczególnymi okolicznościami, które w zakresie winy pracownika polegają na jego złej woli wyrażającej się w zachowaniu umyślnym lub mającym postać rażącego niedbalstwa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 czerwca 1997 r., I PKN 193/97, OSNAPiUS 1998 nr 9, poz. 269 oraz z dnia 21 września 2005 r., II PK 305/04, LEX nr 155985). Należy także zauważyć, że zwrot „ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków” odnosi się zarówno do kwalifikowanej winy, jak i do istotnego zagrożenia lub uszczerbku interesów pracodawcy spowodowanego tym naruszeniem. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 sierpnia 1999 r., I PKN 188/99 (OSNAPiUS 2000 nr

22, poz. 818), w razie rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., ocena rodzaju i stopnia winy pracownika powinna być dokonana, zarówno w stosunku do naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, jak i z uwzględnieniem zagrożenia lub naruszenia interesów pracodawcy. W wyroku z dnia 9 lipca 2009 r., II PK 46/09 (LEX nr 533035), Sąd Najwyższy wyraził z kolei pogląd, że w pojęciu „ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych” mieszczą się trzy elementy. Są to: bezprawność zachowania pracownika (naruszenie podstawowego obowiązku pracowniczego), naruszenie albo zagrożenie interesów pracodawcy, a także zawinienie obejmujące zarówno winę umyślną, jak i rażące niedbalstwo. Rażący charakter przewinienia przejawia się zaś w wyjątkowo lekceważącym stosunku pracownika do jego obowiązków. Rażące niedbalstwo, jako element ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych (art. 52 § 1 pkt 1 k.p.), jest z kolei postacią winy nieumyślnej, której nasilenie wyraża się w całkowitym ignorowaniu przez pracownika następstw jego działania, jeżeli rodzaj wykonywanych obowiązków lub zajmowane stanowisko nakazują szczególną przezorność i ostrożność w działaniu (por. wyrok z dnia 11 września 2001 r., I PKN 634/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 381). Natomiast wina umyślna wyraża się w tym, że pracownik chce przez swoje zachowanie wyrządzić szkodę pracodawcy lub co najmniej świadomie się na to godzi.

Tymczasem, zgodnie z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd Okręgowy w rozpoznawanej sprawie, w postępowaniu powódki nie można dostrzec spełnienia żadnej z przedstawionych powyżej przesłanek skutecznego postawienia pracownikowi zarzutu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. W szczególności nie ma podstaw, aby w wypadku powódki za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych przyjąć fakt spóźnionego - w relacji do regulacji z § 2 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy - doręczenia pracodawcy zwolnienia lekarskiego za okres bezspornej niezdolności o pracy w czasie od dnia 4 lutego do dnia 10 lutego 2012 r. Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika też, że spóźnione złożenie zwolnienia lekarskiego nie było umyślnym lub wynikającym z rażącego

niedbalstwa zaniechaniem obowiązku terminowego usprawiedliwiania nieobecności, ale wynikało stąd, że powódka, zgodnie ze przyjętym i „stosowanym” w Spółce zwyczajem, po niezwłocznym przekazaniu współpracownikom informacji o niezdolności do pracy i okresie nieobecności w pracy z tego powodu, na skutek zwykłego niedbalstwa zapomniała przedłożyć posiadanego zwolnienia natychmiast po powrocie do pracy. Z całego materiału dowodowego sprawy nie wynikało zaś, że to zaniechanie miało jakikolwiek negatywny wpływ na funkcjonowanie pracodawcy lub na jego interesy, skoro ani do dnia faktycznego doręczenia zwolnienia, mimo kontaktów mailowych i osobistych powódki z prezesem zarządu spółki, ani nawet do dnia sporządzenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy, którego doręczenie powódce spowodowało rozwiązanie umowy z dniem 15 marca 2012 r. - czyli przez blisko miesiąc - pracodawca nie czynił powódce żadnych uwag i nie wyciągał żadnych konsekwencji wobec powódki w związku z nieprzedłożeniem zwolnienia za okres od dnia 4 do dnia 10 lutego 2012 r. Analogicznie Sąd drugiej instancji ocenił pozostałe przypisane powódce naruszenia obowiązków pracowniczych, uznając, że żadne z nich nie nosiło cech umyślności lub rażącego niedbalstwa, a to, które zostało uznane za umyślne (niedochowanie terminu sporządzenia tabeli), nie naruszyło i nie zagrażało w istotny sposób interesom pracodawcy, wobec czego, zarówno oceniane indywidualnie, jak i łącznie, owe naruszenia nie mogły uzasadniać zgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę „w trybie zastosowanym przez pracodawcę”.

Wymaga również podkreślenia, że argumentacja zawarta w uzasadnieniu ocenianego w niniejszym postępowaniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, mająca potwierdzić oczywistą zasadność tej skargi, sprowadza się głównie do próby zakwestionowania poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych będących konsekwencją dokonanej przez ten Sąd oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i opiera się na przedstawieniu własnej subiektywnej oceny stanu faktycznego dokonanej przez skarżącą, odmiennej od oceny Sądu. Podniesienie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych nie daje jednak podstawy do powoływania się na oczywistą zasadność skargi, skoro ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez Sąd. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest bowiem związany ustaleniami

faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Regulacja ta koresponduje zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. zakazującym zgłaszania zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów. Dlatego też w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie wywody skarżącej pozostające w sprzeczności z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji musiałyby zostać pominięte przez Sąd Najwyższy przy rozstrzyganiu o zasadności naruszenia przepisów prawa materialnego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i § 11 ust. 1 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

a.s.